

ΕΛΛΗΝΙΚΗ ΔΗΜΟΚΡΑΤΙΑ
ΕΝΙΑΙΑ ΑΡΧΗ
ΔΗΜΟΣΙΩΝ ΣΥΜΒΑΣΕΩΝ

ΓΝΩΜΗ

Δ19 ΕΑΔΗΣΥ/2024

(άρθρου 347 παρ. 2 περ. γ' υποπερ. γδ' του ν. 4412/2016, όπως αντικαταστάθηκε με το άρθρο 4 του ν. 4912/2022)

Η ΕΠΙΤΡΟΠΗ

της παρ. 5 του άρθρου 353 του ν. 4412/2016, όπως αντικαταστάθηκε με το άρθρο 10 του ν.4912/2022

Στην Αθήνα σήμερα, **15 Φεβρουαρίου 2024**, ημέρα Πέμπτη και ώρα 11:45 π.μ., στα επί της οδού Κεφαλληνίας 45 και Κορνά Τράκα γραφεία της, συνήλθε η ΕΠΙΤΡΟΠΗ της **ΕΝΙΑΙΑΣ ΑΡΧΗΣ ΔΗΜΟΣΙΩΝ ΣΥΜΒΑΣΕΩΝ** (εφεξής «Αρχή» ή «ΕΑΔΗΣΥ») σε συνεδρίαση, μετά από σχετική πρόσκληση της Προέδρου, η οποία γνωστοποιήθηκε νομίμως σε όλα τα Μέλη.

Τα προσκληθέντα Μέλη της Επιτροπής παρέστησαν κατά τη συνεδρίαση, ως εξής:

Πρόεδρος : Ανδρονίκη Θεοτοκάτου (μέσω τηλεδιάσκεψης)

Σύμβουλοι: Δημήτριος Χανής (μέσω τηλεδιάσκεψης)

Μέλη: Χρυσάνθη Ζαράρη (μέσω τηλεδιάσκεψης)

Αδάμ Καραγλάνης

Βασιλική Σκαρτσούνη (μέσω τηλεδιάσκεψης)

Δημήτριος Σταθακόπουλος (μέσω τηλεδιάσκεψης)

Το Μέλος Ευαγγελία Κουτούπα απουσίασε δικαιολογημένα.

Γραμματέας: Αθηνά Σοφιανίδου, ΠΕ Διοικητικού-Οικονομικού.

Εισηγήτρια: Δήμητρα Παπασταματίου, Νομικός, Ειδικό Επιστημονικό Προσωπικό ΕΑΔΗΣΥ.

Κατά τη διάρκεια της συνεδρίασης, παρέστησαν η εισηγήτρια, η Προϊσταμένη της Διεύθυνσης Ελέγχου, Μ. Σιδέρη, καθώς και η Προϊσταμένη του Τμήματος Ελέγχου Αιτημάτων Διαπραγμάτευσης, Μ. Παναγοηλιοπούλου, οι οποίες αποχώρησαν πριν την έναρξη της διαδικασίας ψηφοφορίας και λήψης της απόφασης από τα Μέλη της Επιτροπής.

ΘΕΜΑ: Παροχή σύμφωνης γνώμης της Αρχής περί προσφυγής του Αριστοτέλειου Πανεπιστημίου Θεσσαλονίκης, ως εκπροσώπου του Συνδέσμου Ελληνικών Ακαδημαϊκών Βιβλιοθηκών (ΣΕΑΒ), στη διαδικασία της διαπραγμάτευσης χωρίς προηγούμενη δημοσίευση, σύμφωνα με τη διάταξη του άρθρου 32 παρ. 2 περ. β' υποπερ. γγ' του ν. 4412/2016, για τη σύναψη σύμβασης με την εταιρεία INTEROPTICS AE, με αντικείμενο τη συνδρομή και απόκτηση δικαιωμάτων απομακρυσμένης

πρόσβασης σε ηλεκτρονικές πηγές και υπηρεσίες πληροφόρησης, συμπεριλαμβανομένων των ηλεκτρονικών επιστημονικών περιοδικών, για το έτος 2024, προϋπολογισμού 596.655,24€ χωρίς ΦΠΑ.

1. Με το α.π. 395993/23.1.24 (α.π. εισερχ. ΕΑΔΗΣΥ 769/24.1.24) έγγραφο του Αριστοτέλειου Πανεπιστημίου Θεσσαλονίκης, διαβιβάστηκε το α.π.39253/22.1.24 έγγραφο του Προέδρου του Διοικητικού Συμβουλίου του Συνδέσμου Ελληνικών Ακαδημαϊκών Βιβλιοθηκών (Σ.Ε.Α.Β), με το οποίο ζητείται η παροχή σύμφωνης γνώμης της Αρχής, περί προσφυγής σε διαδικασία διαπραγμάτευσης, για λόγους που άπτονται αποκλειστικών δικαιωμάτων που κατέχει ο προτεινόμενος ανάδοχος, σύμφωνα με το άρθρο 32 παρ. 2 περ. β, υποπερ. γγ' του ν. 4412/2016, με σκοπό τη σύναψη δημόσιας σύμβασης υπηρεσιών συνδρομής και απόκτησης δικαιωμάτων απομακρυσμένης πρόσβασης σε ηλεκτρονικές πηγές και υπηρεσίες πληροφόρησης, συμπεριλαμβανομένων των ηλεκτρονικών επιστημονικών περιοδικών, για το έτος 2024, προϋπολογισμού 596.655,24€ χωρίς ΦΠΑ.

I. ΙΣΤΟΡΙΚΟ – ΠΡΑΓΜΑΤΙΚΑ ΠΕΡΙΣΤΑΤΙΚΑ

2. Στο κρινόμενο αίτημα το αιτούν εκθέτει τα ακόλουθα:

2.1 Ο Σύνδεσμος Ελληνικών Ακαδημαϊκών Βιβλιοθηκών (Σ.Ε.Α.Β.) συστάθηκε σύμφωνα με τις διατάξεις του άρθρου 17 του ν. 3404/2005 (Α` 260) και έχει ως σκοπό την εξοικονόμηση πόρων και την παροχή βελτιωμένων υπηρεσιών υποστήριξης του εκπαιδευτικού και ερευνητικού έργου των μελών του. Στις 06.10.2016 με απόφαση της Γενικής Συνέλευσης των Μελών του Συνδέσμου, η έδρα του ΣΕΑΒ μεταφέρθηκε στο Αριστοτέλειο Πανεπιστήμιο Θεσσαλονίκης.

2.2 Η επιλογή των εκδοτών έγινε με απόφαση της Γενικής Συνέλευσης του Συνδέσμου Ελληνικών Ακαδημαϊκών Βιβλιοθηκών, που ελήφθη στις από 16.12.2022 και 18.01.2024 συνεδριάσεις, στις οποίες αποφασίστηκε η σύναψη σύμβασης απομακρυσμένης πρόσβασης σε ηλεκτρονικές βάσεις δεδομένων με την εταιρεία **INTEROPTICS AE** για το **έτος 2024**. Ο συνολικός προϋπολογισμός της εν λόγω σύμβασης ανέρχεται στα **596.655,24€ χωρίς ΦΠΑ (739.852,50€ με ΦΠΑ)**:

2.3 Ειδικότερα, η εταιρεία INTEROPTICS AE προσκόμισε το από 05-12-2023 έγγραφο του εκδοτικού οίκου DeGruyter, το από 02-10-2023 έγγραφο του εκδοτικού οίκου William S. Hein & Co., Inc, το από 17-10-2023 έγγραφο του εκδοτικού οίκου JSTOR, το από 05-10-2023 έγγραφο του εκδοτικού οίκου KLUWER LAW INTERNATIONAL B.V. και το από 12-12-2023 έγγραφο της εταιρείας Thomson Reuters UK Limited, με τα οποία διαβεβαιώνεται ότι η εταιρεία INTEROPTICS AE αποτελεί τον αποκλειστικό αντιπρόσωπο των βάσεων δεδομένων των εν λόγω εκδοτικών οίκων για τη διαχείριση των παραγγελιών από τον ΣΕΑΒ.

2.4 Κατόπιν των ανωτέρω, ο ΣΕΑΒ υπέβαλε σχέδιο σύμβασης με τη συνημμένη αλληλογραφία, καθώς επίσης και το σχέδιο της πρόσκλησης προς διαπραγμάτευση και αιτείται την έκδοση της σύμφωνης γνώμης της ΕΑΔΗΣΥ.

II. ΝΟΜΙΚΟ ΠΛΑΙΣΙΟ

3. Το άρθρο 32 «Προσφυγή στη διαδικασία με διαπραγμάτευση χωρίς προηγούμενη δημοσίευση» (άρθρο 32 της Οδηγίας 2014/24/ΕΕ):

«1. Στις ειδικές περιπτώσεις και περιστάσεις που προβλέπονται στις παραγράφους 2 έως 6, οι αναθέτουσες αρχές μπορούν να αναθέτουν δημόσιες συμβάσεις προσφεύγοντας στη διαδικασία με διαπραγμάτευση χωρίς προηγούμενη δημοσίευση. 2. Η διαδικασία με διαπραγμάτευση χωρίς προηγούμενη δημοσίευση μπορεί να χρησιμοποιείται για δημόσιες συμβάσεις έργων, προμηθειών και υπηρεσιών σε οποιαδήποτε από τις κατωτέρω περιπτώσεις: [...]

β) εάν τα έργα, τα αγαθά ή οι υπηρεσίες μπορούν να παρασχεθούν μόνον από έναν συγκεκριμένο οικονομικό φορέα για οποιονδήποτε από τους κατωτέρω λόγους:

αα) στόχος της σύμβασης είναι η δημιουργία ή απόκτηση μοναδικού έργου τέχνης ή καλλιτεχνικής εκδήλωσης,

ββ) απουσία ανταγωνισμού για τεχνικούς λόγους,

γγ) προστασία αποκλειστικών δικαιωμάτων, συμπεριλαμβανομένων των δικαιωμάτων διανοητικής ιδιοκτησίας.»

Οι εξαιρέσεις που ορίζονται στις υποπεριπτώσεις ββ' και γγ' εφαρμόζονται μόνο εάν δεν υπάρχει εύλογη εναλλακτική λύση ή υποκατάστατο και η απουσία ανταγωνισμού δεν είναι αποτέλεσμα τεχνητού περιορισμού των παραμέτρων της σύμβασης”.

Συναφώς, στην αιτιολογική σκέψη 50 της Οδηγίας 2014/24/ΕΕ προβλέπεται ότι : “λόγω των επιζήμιων επιπτώσεων στον ανταγωνισμό, οι διαδικασίες με διαπραγμάτευση χωρίς προηγούμενη δημοσίευση γνωστοποίηση προκήρυξης σύμβασης θα πρέπει να χρησιμοποιούνται μόνο σε άκρως εξαιρετικές περιπτώσεις. Η εξαίρεση αυτή θα πρέπει να περιορίζεται σε περιπτώσεις που ...είτε είναι σαφές εξαρχής ότι η δημοσίευση δεν θα οδηγήσει σε μεγαλύτερο ανταγωνισμό ή σε καλύτερα αποτελέσματα όσον αφορά την προμήθεια, μεταξύ άλλων και γιατί αντικειμενικά υπάρχει μόνο ένας οικονομικός φορέας που μπορεί να εκτελέσει τη σύμβαση. Χαρακτηριστικό παράδειγμα είναι τα έργα τέχνης, όπου η ταυτότητα του καλλιτέχνη συνδέεται άρρηκτα με τον μοναδικό χαρακτήρα και την αξία του έργου τέχνης. Η αποκλειστικότητα μπορεί να οφείλεται και σε άλλους λόγους, όμως μόνο καταστάσεις αντικειμενικής αποκλειστικότητας μπορούν να δικαιολογήσουν τη χρήση της διαδικασίας με διαπραγμάτευση χωρίς δημοσίευση, εφόσον η κατάσταση της αποκλειστικότητας δεν δημιουργήθηκε από την ίδια την αναθέτουσα αρχή με στόχο τη μελλοντική διαδικασία προμήθειας. Οι αναθέτουσες αρχές που επικαλούνται αυτή την εξαίρεση θα πρέπει να αιτιολογούν γιατί δεν υπάρχουν εύλογες εναλλακτικές ή υποκατάστατα, όπως η χρήση εναλλακτικών διαύλων διανομής ακόμα και εκτός του κράτους μέλους της αναθέτουσας αρχής ή να εξετάζουν παρεμφερή από άποψη λειτουργίας έργα, αγαθά και υπηρεσίες. Στις περιπτώσεις που η κατάσταση της αποκλειστικότητας οφείλεται σε τεχνικούς λόγους, αυτοί θα πρέπει να προσδιορίζονται με ακρίβεια και να αιτιολογούνται κατά περίπτωση. [...]”.

4. Στο άρθρο 17 του ν. 3404/2005, «Σύνδεσμος Ελληνικών Ακαδημαϊκών Βιβλιοθηκών», ορίζεται « 1. Επιτρέπεται η σύσταση Συνδέσμου, με τίτλο "Σύνδεσμος Ελληνικών Ακαδημαϊκών Βιβλιοθηκών (Σ.Ε.Α.Β.)", με σκοπό την εξοικονόμηση πόρων και την παροχή βελτιωμένων υπηρεσιών υποστήριξης του εκπαιδευτικού και ερευνητικού έργου τους. Ειδικότερα, μεταξύ των στόχων του Σ.Ε.Α.Β. περιλαμβάνονται η συντονισμένη ανάπτυξη των συλλογών των επί μέρους Κεντρικών Βιβλιοθηκών, η δημιουργία συστήματος διαδανεισμού σε εθνικό πλαίσιο, η χάραξη κοινής στρατηγικής στον τομέα της πρόσβασης σε ηλεκτρονικό υλικό με σκοπό την αποτελεσματικότερη για τη χώρα διαχείριση των πηγών

πληροφόρησης και η υιοθέτηση κοινών προτύπων και δεικτών απόδοσης των υπηρεσιών τους. Ο Σύνδεσμος αποτελείται από τα Πανεπιστήμια και τα Τ.Ε.Ι. της χώρας.

2. Η σύσταση και η λειτουργία του Σ.Ε.Α.Β. γίνεται με τη σύνταξη και υπογραφή από τα Ιδρύματα προγραμματικής συμφωνίας, στην οποία προβλέπονται οι στόχοι και οι όροι συνεργασίας. Εάν δεν επέλθει, με ενιαία προγραμματική συμφωνία, η ταυτόχρονη συνεργασία όλων των Ιδρυμάτων, τα εφεξής ενδιαφερόμενα Ιδρύματα θα μπορούν με ιδιαίτερη συμφωνία να προσχωρούν στην αρχική προγραμματική συμφωνία σύστασης του Σ.Ε.Α.Β..

3. Συνεργαζόμενα μέλη του Συνδέσμου μπορεί να είναι και Ν.Π.Δ.Δ. ή Ν.Π.Ι.Δ. που εποπτεύονται από άλλα Υπουργεία εκτός από το Υπουργείο Εθνικής Παιδείας και Θρησκευμάτων, καθώς και άλλοι κρατικοί οργανισμοί.»

5. Στο άρθρο 48 του ν. 4009/2011 «Βιβλιοθήκες - Σύνδεσμος Ελληνικών Ακαδημαϊκών Βιβλιοθηκών», ορίζεται « 1. Σε κάθε Α.Ε.Ι. λειτουργεί ενιαία κεντρική βιβλιοθήκη ως αυτοτελής και αποκεντρωμένη μονάδα σε επίπεδο διεύθυνσης, με τίτλο «Βιβλιοθήκη και Κέντρο Πληροφόρησης (τίτλος ιδρύματος)». Αποστολή της κεντρικής βιβλιοθήκης είναι η ενίσχυση και υποστήριξη των εκπαιδευτικών και ερευνητικών δραστηριοτήτων του ιδρύματος, η συμβολή της στην ανάκτηση, διαχείριση, παροχή και διάθεση εξειδικευμένων πληροφοριών στην ευρύτερη εθνική και διεθνή κοινότητα και η ουσιαστική συμμετοχή της σε κάθε δραστηριότητα για την παιδεία και τον πολιτισμό. Η περαιτέρω διοικητική ανάπτυξη της κεντρικής βιβλιοθήκης του ιδρύματος σε παραρτήματα σε επίπεδο σχολής καθορίζεται από τον Οργανισμό του ιδρύματος. Τα παραρτήματα υπάγονται διοικητικά στην κεντρική βιβλιοθήκη του ιδρύματος και αποτελούν ενιαίο με αυτή σύνολο τόσο ως προς τους ανθρώπινους πόρους όσο και ως προς την πολιτική ανάπτυξης και τη διαχείριση των οικονομικών πόρων.

2. Ο Σύνδεσμος Ελληνικών Ακαδημαϊκών Βιβλιοθηκών (Σ.Ε.Α.Β.), που συστάθηκε σύμφωνα με τις διατάξεις του άρθρου 17 του ν. 3404/2005 (Α` 260), έχει ως σκοπό την εξοικονόμηση πόρων και την παροχή βελτιωμένων υπηρεσιών υποστήριξης του εκπαιδευτικού και ερευνητικού έργου των μελών του. Ειδικότερα, μεταξύ των στόχων του Σ.Ε.Α.Β. περιλαμβάνονται η συντονισμένη ανάπτυξη των συλλογών των επί μέρους κεντρικών βιβλιοθηκών, η δημιουργία συστήματος διαδανεισμού σε εθνικό επίπεδο, η χάραξη κοινής στρατηγικής στον τομέα της πρόσβασης σε ηλεκτρονικό υλικό με σκοπό την αποτελεσματικότερη για τη χώρα διαχείριση των πηγών πληροφόρησης και η υιοθέτηση κοινών προτύπων και δεικτών απόδοσης των υπηρεσιών τους. Μέλη του Συνδέσμου είναι τα Α.Ε.Ι. της χώρας, η Ακαδημία Αθηνών και η Εθνική Βιβλιοθήκη της Ελλάδος.

3. Συνεργαζόμενα μέλη του Συνδέσμου μπορεί να είναι τα ερευνητικά κέντρα του δημόσιου τομέα, καθώς και νομικά πρόσωπα δημοσίου ή ιδιωτικού δικαίου που εποπτεύονται από άλλα Υπουργεία εκτός από το Υπουργείο Παιδείας, Δια Βίου Μάθησης και Θρησκευμάτων και άλλοι κρατικοί οργανισμοί.»

III. ΝΟΜΙΚΗ ΕΚΤΙΜΗΣΗ

6. Το υπό εξέταση αίτημα του ΑΠΘ, ως εκπρόσωπου του ΣΕΑΒ, αφορά στη σύναψη δημόσιας σύμβασης παροχής υπηρεσιών κατά την έννοια των διατάξεων της περ. 9 της παρ. 1 του άρθρου 2 του ν. 4412/2016, για την προσφυγή στη διαδικασία της διαπραγμάτευσης χωρίς δημοσίευση προκήρυξης, για λόγους που άπτονται αποκλειστικών δικαιωμάτων που διαθέτει ο προτεινόμενος ανάδοχος, προκειμένου να συναφθεί σύμβαση για τη συνδρομή και απόκτηση δικαιωμάτων απομακρυσμένης πρόσβασης σε ηλεκτρονικές πηγές και υπηρεσίες πληροφόρησης, συμπεριλαμβανομένων των ηλεκτρονικών επιστημονικών περιοδικών για το έτος 2024, προϋπολογισμού 596.655,24€ χωρίς ΦΠΑ.

Ο ΣΕΑΒ έχει συσταθεί βάσει των διατάξεων του άρθρου 17 του ν. 3404/2005 με την από 27.2.2008 προγραμματική συμφωνία μεταξύ των Α.Ε.Ι. και Τ.Ε.Ι. της Χώρας και αποτελεί το νομικό πρόσωπο που θα συμβληθεί με τον προτεινόμενο ανάδοχο στο πλαίσιο της σχετικής σύμβασης, είναι δε αναθέτουσα αρχή κατά την έννοια των διατάξεων του άρθρου 2 παρ. 1 περ. α' του ν. 4412/2016 (βλ. Πράξεις Ζ' Κλιμακίου Ελ. Συν. 456/2019, 268/2017, 315/2016, Γνώμες Δ106/2019, Δ38/2019, Δ79/2020, Δ59/2022, Δ28ΕΑΔΗΣΥ/2022 της Αρχής).

Πιο συγκεκριμένα, ο ΣΕΑΒ, ο οποίος έχει νομική προσωπικότητα, αποτελεί ένωση με κύρια επί συνδρομή μέλη του οργανισμού δημοσίου δικαίου (τα Α.Ε.Ι. και Τ.Ε.Ι. της Χώρας, την Ακαδημία Αθηνών και την Εθνική Βιβλιοθήκη) και αποβλέπει στην εξοικονόμηση πόρων και την παροχή βελτιωμένων υπηρεσιών υποστήριξης του εκπαιδευτικού και ερευνητικού έργου των οργανισμών δημοσίου δικαίου που αποτελούν μέλη του, μέσω, μεταξύ άλλων, της χάραξης κοινής στρατηγικής για την απόκτηση δικαιωμάτων απομακρυσμένης πρόσβασης σε ηλεκτρονικές πηγές και υπηρεσίες πληροφόρησης, συμπεριλαμβανομένων των ηλεκτρονικών επιστημονικών περιοδικών. Συνεπώς έχει συσταθεί προς κάλυψη αναγκών γενικού συμφέροντος που δεν έχουν βιομηχανικό ή εμπορικό χαρακτήρα.

7.Λαμβάνοντας δε υπόψη ότι: α) το εξεταζόμενο αίτημα αφορά στην ανάθεση δημόσιας σύμβασης υπηρεσιών κατόπιν προσφυγής στη διαδικασία διαπραγμάτευσης χωρίς προηγούμενη δημοσίευση προκήρυξης, σύμφωνα με τις διατάξεις του άρθρου 32 παρ. 2 περ. β' υποπερ. γγ' του ν. 4412/2016 και β) η συνολική προϋπολογισθείσα δαπάνη, ποσού 596.655,24€ ευρώ χωρίς ΦΠΑ, για την ανάθεση της σύμβασης υπερβαίνει τα κατώτατα όρια του άρθρου 5 του ν. 4412/2016, συντρέχει η αρμοδιότητα της Αρχής προς παροχή σύμφωνης γνώμης κατά το άρθρο 347 παρ. 2 περ. γ' υποπερ. γδ' του ν. 4412/2016, όπως ισχύει.

Σημειώνεται, ότι από το 2002 η χρηματοδότηση του ΣΕΑΒ για την πρόσβαση σε ηλεκτρονική πληροφόρηση γίνεται από τις δημόσιες επενδύσεις του ΥΠΑΙΘ. Η ΣΑΕ εκδιδόταν για το ΕΜΠ, το οποίο αναλάμβανε να κάνει τις πληρωμές για το σύνολο των συμβάσεων που υπογράφονται από τον/την πρόεδρο του ΣΕΑΒ και τον εκάστοτε πρύτανη. Στις 6-10-2016 με απόφαση της Γενικής Συνέλευσης των μελών του Συνδέσμου η έδρα του ΣΕΑΒ μεταφέρθηκε στο ΑΠΘ.

Η διαδικασία διαπραγμάτευσης χωρίς δημοσίευση προκήρυξης διαγωνισμού έχει εξαιρετικό χαρακτήρα και επιτρέπεται να εφαρμόζεται μόνο στις περιοριστικώς απαριθμούμενες, στα άρθρα 26 και 32 της Οδηγίας 2014/24/ΕΕ, περιπτώσεις, όπως ενσωματώθηκαν με τα άρθρα 26 και 32 του ν. 4412/2016. Οι εν λόγω διατάξεις, στο μέτρο που εισάγουν εξαιρέσεις οι οποίες συνιστούν παρέκκλιση από τη βασική ρύθμιση, ήτοι από τους κανόνες που αποσκοπούν στη διασφάλιση της αρχής της διαφάνειας, του ελεύθερου ανταγωνισμού, της αποφυγής των διακρίσεων και της ίσης μεταχείρισης στον τομέα των δημοσίων συμβάσεων, πρέπει να αποτελούν αντικείμενο συσταλτικής ερμηνείας. Συγκεκριμένα, προκειμένου η οδηγία 2014/24/ΕΕ να μην απολέσει την πρακτική αποτελεσματικότητά της, τα κράτη μέλη και οι αναθέτουσες αρχές τους δεν επιτρέπεται να θεσπίζουν περιπτώσεις προσφυγής στη διαδικασία με διαπραγμάτευση που δεν προβλέπονται από την εν λόγω οδηγία ή να συνοδεύουν τις ρητώς προβλεπόμενες από την οδηγία αυτή περιπτώσεις με νέους όρους που έχουν ως αποτέλεσμα να καθιστούν ευκολότερη την προσφυγή στην εν λόγω διαδικασία (βλ. ΔΕΕ, αποφάσεις της 18ης Μαΐου 1995, C-57/94, Επιτροπή κατά Ιταλίας, Συλλ. 1995, σ. I-1249, σκέψη 23, της 28ης Μαρτίου 1996, C-318/94, Επιτροπή κατά Γερμανίας, Συλλ. 1996, σ. I-1949, σκέψη 13 και της 13ης Ιανουαρίου 2005, C-84/03, Επιτροπή κατά Ισπανίας, Συλλ. 2005, I-13947, σκέψη 48).

8. Σύμφωνα με τα διαλαμβανόμενα στον φάκελο του αιτήματος, ο ΣΕΑΒ θεμελιώνει ρητώς τη δυνατότητά του να προσφύγει στη διαδικασία διαπραγμάτευσης χωρίς δημοσίευση προκήρυξης διαγωνισμού, στη νομική βάση του άρθρου 32 παρ. 2 περ. β υποπερ. γγ' του ν. 4412/2016. Ως εκ τούτου, επικαλείται λόγους ύπαρξης αποκλειστικών δικαιωμάτων του προτεινόμενου αναδόχου.

Ειδικότερα, οι (νομικοί) λόγοι που τεκμηριώνουν και στοιχειοθετούν τη μοναδικότητα του προτεινόμενου αναδόχου πρέπει να αιτιολογούνται πλήρως και ειδικώς¹ και να προκύπτουν από στάθμιση όλων των οικονομοτεχνικών παραμέτρων, που καθιστούν αναγκαία την προσφυγή σε αυτήν την όλως εξαιρετική διαδικασία.²

Η προστασία αποκλειστικών δικαιωμάτων, ως προϋπόθεση προσφυγής στην ως άνω εξαιρετική διαδικασία ανάθεσης, έχει την έννοια ότι ο ανάδοχος που επιλέχθηκε είναι ο μοναδικός που διαθέτει την ικανότητα εκτέλεσης της συγκεκριμένης σύμβασης λόγω του δικαιώματος αποκλειστικότητας που κατέχει επί δημιουργήματος. Ειδικότερα, για την εφαρμογή της οικείας ρύθμισης δεν αρκεί ότι το εν λόγω δημιουργήμα προστατεύεται απλώς από τις διατάξεις περί πνευματικής ιδιοκτησίας, αλλά πρέπει επιπλέον η παροχή των υπηρεσιών να είναι δυνατή μόνο από τον συγκεκριμένο ανάδοχο, εφόσον αυτές (υπηρεσίες) δεν υπόκεινται σε ανταγωνισμό στην αγορά.³

Σημειώνεται ότι, σύμφωνα με την αιτιολογική σκέψη 50 της Οδηγίας 2014/24/ΕΕ, η αποκλειστικότητα μπορεί να οφείλεται και σε άλλους λόγους, όμως μόνο καταστάσεις αντικειμενικής αποκλειστικότητας μπορούν να δικαιολογήσουν τη χρήση της διαδικασίας με διαπραγμάτευση χωρίς δημοσίευση, εφόσον η κατάσταση της αποκλειστικότητας δεν δημιουργήθηκε από την ίδια την αναθέτουσα αρχή με στόχο μελλοντική διαδικασία σύναψης σύμβασης.

Όπως προκύπτει από τα στοιχεία του φακέλου, η αιτούσα αιτείται την προσφυγή στη διαδικασία της διαπραγμάτευσης, επικαλούμενη «ότι η μοναδικότητα των προϊόντων των συμβάσεων είναι δεδομένη, αφού εκ της φύσεώς τους δεν είναι δυνατή η ταυτόχρονη δημοσίευση σε δύο διαφορετικά περιοδικά, επομένως όλα τα επιστημονικά άρθρα όλων των περιοδικών είναι πρωτότυπα. Η επιλογή των περιοδικών ή των συλλογών αυτών (εφόσον προσφέρονται κατά συλλογές και όχι κατά μόνες) γίνεται με επιστημονικά κριτήρια και βάσει της απήχησης και της καταξίωσής τους στην επιστημονική κοινότητα όπως έχει εμπεδωθεί επί μακρό διάστημα, τουλάχιστον κατά την τελευταία δεκαετία που ο ΣΕΑΒ προσφέρει τις υπηρεσίες του.» Η αναθέτουσα αρχή διευκρίνισε ότι οι γενικές συνελεύσεις των επιμέρους μελών του ΣΕΑΒ αποφασίζουν, κατόπιν εισηγήσεων των καθηγητών και ερευνητών των Πανεπιστημίων και ΤΕΙ, για την επιλογή των προτεινόμενων εκδοτών. Τα κριτήρια που χρησιμοποιούνται είναι ακαδημαϊκά και ερευνητικά. Ειδικότερα, όπως αναφέρει, «από τη λίστα των διεθνώς αναγνωρισμένων εκδοτών (βλ. <https://www.scijournal.org/top-international-journal-publisher.shtml>) επιλέγονται οι εκδοτικοί οίκοι, οι οποίοι λόγω της πληρότητας της συλλογής τους και του αριθμού των προσφερόμενων τίτλων, παρέχουν τη μεγαλύτερη δυνατή κάλυψη των ερευνητικών και ακαδημαϊκών αναγκών των μελών του ΣΕΑΒ.»

Όπως αναφέρεται στο αίτημα και πιστοποιείται με σχετικά έγγραφα των ανωτέρω εκδοτικών οίκων, η εταιρεία INTEROPTICS είναι ο μοναδικός πάροχος και έχει το αποκλειστικό δικαίωμα να προμηθεύει επιστημονικά περιοδικά και βιβλία μέσω ηλεκτρονικής συνδρομής, τα οποία διατίθενται αποκλειστικά και μόνο από την πλατφόρμα των επιμέρους εκδοτικών οίκων σε αντίστοιχη ιστοσελίδα τους. Επίσης,

¹ Πρβλ. ενδεικτικά Ελ.Συν. Μειζ. Επαμ. Συνθ. 4169/2013.

² Βλ. Ελ.Συν. Τμήμα VI 77/2008, 263/2007, 186, 187, 188, 189, 190, 191/2006, 61/187.

³ Πράξη ΕΣ 33/2010 Τμ. VII, ΔΕΚ C-328/92, Επιτροπή κατά Ισπανίας.

είναι αποκλειστικός δικαιούχος των δικαιωμάτων πλήρους πρόσβασης στους ιστότοπους, μέσω των οποίων μπορούν να αποκτήσουν πρόσβαση στο περιεχόμενο επιστημονικών περιοδικών, σειρών ηλεκτρονικών βιβλίων, συλλογών ηλεκτρονικών βιβλίων και βάσεων δεδομένων.

Περαιτέρω, όπως βασίμως προβάλλει ο ΣΕΑΒ, η μοναδικότητα των προϊόντων των συμβάσεων είναι δεδομένη, καθόσον δεν είναι δυνατή η ταυτόχρονη δημοσίευση σε δύο περιοδικά, ως εκ τούτου τα επιστημονικά άρθρα όλων των περιοδικών είναι πρωτότυπα (βλ. Δ72ΕΑΔΗΣΥ/2023, Δ28ΕΑΔΗΣΥ/2022, Δ24ΕΑΔΗΣΥ/2022, Δ59/2022, Δ28/2022, Δ69/2021, Δ79/2020 και Δ106/2019 Γνώμες της Αρχής επί παρόμοιων αιτημάτων).

9. Με βάση τα προεκτεθέντα, τεκμηριώνεται η συνδρομή των προϋποθέσεων εφαρμογής των επικαλούμενων διατάξεων του άρθρου 32 παρ. 2 περ. β' υποπερ. γγ' του ν. 4412/2016, για την προσφυγή του ΣΕΑΒ στη σκοπούμενη διαδικασία διαπραγμάτευσης, δεδομένου ότι η διενέργεια διαγωνισμού για τις εν λόγω υπηρεσίες θα καθίστατο άνευ αντικειμένου, εφόσον μόνο οι ως άνω εκδοτικοί οίκοι, λόγω των προαναφερόμενων δικαιωμάτων τους περί αποκλειστικής διάθεσης για την πρόσβαση στα συγκεκριμένα ηλεκτρονικά επιστημονικά περιοδικά, θα είχαν τη δυνατότητα να παράσχουν τις υπηρεσίες αυτές (Πράξη 14/2022 της Επιτροπής του Ελ.Συν. στο Υπουργείο Εσωτερικών, τομέας Μακεδονίας-Θράκης & Τομέας Παιδείας).

IV. ΣΥΜΠΕΡΑΣΜΑ

Κατόπιν των ανωτέρω, η Επιτροπή **αποφασίζει ομόφωνα:**

Την παροχή σύμφωνης γνώμης περί προσφυγής του **Αριστοτέλειου Πανεπιστημίου Θεσσαλονίκης**, ως εκπροσώπου του Συνδέσμου Ελληνικών Ακαδημαϊκών Βιβλιοθηκών (ΣΕΑΒ), στη διαδικασία διαπραγμάτευσης, χωρίς προηγούμενη δημοσίευση, για τη σύναψη σύμβασης με την εταιρεία INTEROPTICS ΑΕ, με αντικείμενο τη συνδρομή και απόκτηση δικαιωμάτων απομακρυσμένης πρόσβασης σε ηλεκτρονικές πηγές και υπηρεσίες πληροφόρησης, συμπεριλαμβανομένων των ηλεκτρονικών επιστημονικών περιοδικών, για το έτος 2024, προϋπολογισμού 596.655,24€ χωρίς ΦΠΑ.

Αθήνα, 15 Φεβρουαρίου 2024

Η Πρόεδρος

Ανδρονίκη Θεοτοκάτου